

FÜLEKI JÓZSEF:

A művelődéspolitikai irányelvek végrehajtásának néhány tapasztalata

Egy évvel ezelőtt jelentek meg az MSZMP művelődési politikájának irányelvei. Igen hasznos és tanulságos ebből a szempontból az egyéves munka mérlegét elkészíteni. E cikk keretében azonban nem lehet valamennyi fontos tapasztalatunkról számot adni. Csak néhányat ismertetünk.

A közlekedési és szállítási üzemek többségében taggyűléseken, párt- és tömegszervezeti aktívokon, az oktatás keretében és más módon vitatták meg az irányelveket. Ennek eredményeként egészséges fellendülés következett be a pártszervezetek kulturális tevékenységében is: egyes helyeken programot dolgoztak ki az üzemi kulturális élet továbbfejlesztésére, és a kommunistákat teszik felelőssé a program egy-egy részletének végrehajtásáért; másutt az üzemi pártszervezetek beszámoltatták a szakszervezeti bizottságokat a kulturális munkáról, elsősorban a politikai és világnézeti nevelésről.

A helyi pártirányítás kibontakozásának pozitív vonásai, hogy a pártvezetőségek állást foglaltak műsorpolitikai kérdésekben is, megvitattak ismeretterjesztő programokat, s általában véleményt nyilvánítottak a helyi kulturális munkáról. Az első időszakban szakszervezetünk csak a funkcionáriusok és a kulturális munka közvetlen irányítását végző aktivisták körében — tehát elég szűk körben! — foglalkozott az irányelvek és az ezzel kapcsolatos feladatok ismertetésével. Részben ebből a hiányosságból ered, hogy az üzemi vezetők, aktivisták és népművelők jelentős csoportja még ma sem ismeri az irányelveket, s ezért nem is tudja, mit kell tennie végrehajtásuk érdekében.

Szakszervezetünk a kulturális nevelőmunkát kilencven százalékban munkások: gépjárművezetők, kocsivezetők, kalauzok, hajósok, szállítómunkások és szakmunkások között végzi, ezért jelentősek eddigi eredményeink még akkor is, ha a fejlődés még nem olyan nagymérvű, mint a kulturális élet más területein.

Az eltelt egy esztendő alatt jelentékeny mértékben fejlődött a politikai és világnézeti nevelés, tartalmasabbá, eszmeileg magasabb színvonalúvá vált az egész kulturális tevékenység. Az üzemi pártszervezetek és szakszervezeti bizottságok szívós harcot folytattak az ismeretterjesztés fellendítéséért: a közlekedési és szállítási üzemekben 1957-ben 318 előadáson 25 065 hallgató vett részt, ezzel szemben 1959-ben fél év alatt 734 előadást 38 602 dolgozó hallgatott végig. Az elmúlt évben több volt a világnézeti és politikai előadás: a hallgatóság 40 százaléka politikai, társadalomtudományi és természettudományos előadáson vett részt, és normálisra csökkent az egészségügyi előadások száma.

Külön ki kell emelni, hogy az ismeretterjesztésben is jobban érvényesült az internacionalista nevelés. Ennek eredményességét országos akciók is — köztük a Magyar—Szovjet Barátság Hónapja, és az SZVSZ által szervezett tiltakozó rendezvények — segítették. Népszerűek voltak például a Szovjetunió történetét, fejlődési távlatait, népeinek életét ismertető előadások.

Fel kell figyelniük azonban egy hiányosságra is. A népi demokratikus országok eredményeivel, történetével, életével foglalkozó előadások és ismertetések sorában Kína és a távolabbi népi demokráciák szerepelnek csak, és alig-alig a szomszédos, szocializmust építő népek. Ezt a hibát azért is fontos felszámolnunk, mert a volt uralkodó osztályok nacionalista metelye, sovíniszta uszítása elsősorban a szomszédos népek ellen irányult, s ma a nacionalizmus ellen lehetetlen eredményesen küzdeni anélkül, hogy ne tisztáznánk a szomszédos népekkel kapcsolatos valós történelmi tényeket.

Sikeres kezdeményezésünk volt: 1959 elején a Fővárosi Villamosvasútnál Közlekedési Munkásakadémiát szerveztünk. A Munkásakadémia egyszerre szolgálta a hallgatók általános és szakmai műveltségének emelését és a fővárosi közlekedés kulturáltságának javítását. A két évre tervezett akadémia előadásai között a következők szerepelnek: Budapest története, A főváros közlekedésének története, Budapest és környéke ismerete. A kulturált magatartás. A nyelvhelyesség és a közlekedésügy. Ebben az iskolai évben a BHÉV-nél és a Fővárosi Aunóbuszüzemnél is kezdődik a Munkásakadémia — a régiekkel együtt immár közel 600 hallgatóval.

Kedvező fordulat következett be a közelmúltban a dolgozók iskolai továbbtanulásával kapcsolatban is. A szakszervezeti bizottságok és a gazdasági vezetők egy része végre felkarolta ezt az igen fontos ügyet és ennek eredményeképp jóval többen jelentkeztek általános iskolai mulasztásaik pótlására, mint az előző években. Ugrásszerűen megnőtt az üzemi általános iskolák száma: a Fővárosi Villamosvasút pályaudvarain például 5 iskola, a forgalmi, javító és gyártó vállalatoknál szintén 5 üzemi iskola létesült, összesen 345 továbbtanulóval, a lakóterületen szervezett esti általános iskolákba pedig 675 közlekedési és szállítási dolgozó iratkozott be Budapesten.

Az üzemi szakszervezeti könyvtárakban a könyvállomány javítását szolgáló erőfeszítések kedvezőbb feltételeket teremtettek az olvasók igényeinek kielégítésére. Ezt nagymértékben elősegítette a könyvkiadás is: körültekintőbb, igényesebb, szakszerűbb a kiadásra kerülő művek kiválasztása.

Az utóbbi egy (Folytatás a 15. oldalon)

Kürthy Sándor rajza: »Ifjúmunkások«

pengetős és az ifjúsági zenekar, a sok gyermekfoglalkoztatási csoport, s többek közt a több mint 100 tagú balettiskola.

1957 óta több mint 1200 csepeli vasas és kohász nyugdíjas második otthonának tekint a Munkásotthon nyugdíjas klubját és örül azoknak az előadásoknak, filmvetítéseknek és ünnepi műsoroknak, melyeket hetenként részükre tartanak. A Munkásotthonban rendszeresen vannak színházi előadások, hangversenyek, gyermek- és ifjúsági műsorok, előadások is.

Igen fontosnak tartjuk, hogy a munkások befolyását gyakoroljanak a főváros művészeti életére. Ezért találkozókat rendeztünk munkások és művészek között, melyeken a csepeli munkások elmondták véleményüket a hivatásos művészek munkájáról. A találkozók során jó kapcsolat alakult ki például a Madách Színház művészeivel.

Tervek és elképzelések

Kulturális terveink a párt és szakszervezeti határozatok szellemében, a népművelési munka további megjavítására irányulnak. Ismeretterjesztő tevékenységünket ki akarjuk terjeszteni különböző rétegekre, ezért például már az ősszel megindítottuk a 14 előadásból álló Nők Akadémiáját. Megjavítjuk a műszakiak számára tartott ismeretterjesztő előadások színvonalát is. Az idén megindítottuk a József Attila Szabadegyetem látogatásának szervezését is. Tervezzük, hogy rendszeresen foglalkozunk az iskolába járók problémáival, tanulmányi eredményeivel és az üzemi általános iskola eredményes munkáját szemléltető eszközök beszerzésével is.

A Munkásotthon tömegkapcsolatának kiszélesítése és munkájának megjavítása érdekében a Hazafias Népfront segítségével rendszeres találkozókat szervezünk a kerület lakosságával. Tovább erősítjük a csepeli munkások, valamint tudósok és művészek között kialakult kapcsolatokat.

Régi tervünk — a Csepeli Helytörténeti Múzeum létrehozása és a csepeli munkásmozgalom, s a munkáskultúra hagyományainak tudományos feltárása — közeledik a megvalósulás felé. Az előző éveknel is színesebben és gazdagabban kívánjuk megrendezni a már hagyományossá vált »Csepeli Kulturális Napok«-at.

Terveink megvalósítását segíti: a Csepeli Munkásotthont 2 millió forintos költséggel korszerűsítjük. A modern Munkásotthon hosszú évekre lehetővé teszi a csepeli munkásság megnövekedett kulturális igényeinek jobb kielégítését.

Gergely Ferenc—Drucker Tibor

Táncosok a Munkásotthon színpadán

A művelődéspolitikai irányelvek végrehajtásának néhány tapasztalata

(Folytatás a 13. oldalról.)

Év alatt mind több olvasó érdeklődött a szocialista irodalom, a szovjet, az új magyar és a népi demokratikus írók művei iránt. Nemcsak már klasszikussá vált szovjet írók — mint például Gorkij és A. Tolstoj — és a nagyon kedvelt Solohov műveit kölcsönzik, hanem egyre többen keresik az utóbbi időben kiadott és megismert nagyszerű szovjet könyveket is.

Az irodalom nevelő és művelő hatásának kiaknázása végett sokkal alaposabban fel kell készíteni a könyvtárosokat az olvasókkal való foglalkozásra és új olvasók szerzésére, mivel szakmánkban — a fokozatos fejlődés ellenére is — csak a dolgozók 26,1 százaléka rendszeres látogatója könyvtárainknak.

Nagyrészt az irányelvek hatására az öntevékeny művészeti munka középpontjába is a lényegesebb kérdések — mindenekelőtt a műsorpolitika és a művészi színvonal problémái — kerültek. A műsorpolitika az ellenforradalmat követő mélypont után az elmúlt évben fokozatosan megjavult: 1959-ben például nyolc előadott háromfelvonásosból csak kettő volt operett, s a prózai művek közt szerepelt a Vitézek és hősök, az Apák ifjúsága, a Pettyes, a Bánk bán. Nagy érdeme van ebben különböző kulturális intézményeinknek, különösen a Közlekedési Klubnak, amely példamutató szerepet tölt be ezen a területen.

Szakszervezetünk elnöksége továbbra is fontos feladatának tekinti az irányelvek végrehajtásának segítését. A közelmúltban például 25 üzemben vizsgálta meg a kulturális helyzetet és ennek alapján kidolgoztuk a következő évi teendőket. Üzemeink közel 40 százalékában még nem tartanak ismeretterjesztő előadásokat; a dolgozók 74 százaléka nem látogatja rendszeresen üzemi könyvtárainkat; sok a panasz a forgalmi dolgozók magatartására és nem találtuk meg azokat a módszereket, amelyek maximális lehetőséget nyújtanának számukra a művelődéshez. Bár a budapesti autóközlekedési vállalatok 80 százaléka már jól felszerelt klubszobát létesített a forgalmi dolgozóknak — de nem sikerült még ugyanezt elérni más vállalatoknál.

A szakszervezeti bizottságoknak folytatniuk kell az irányelvek megismertetését, elsősorban az aktivisták között. Nagyobb felelősséggel kell tanulmányozniuk és fejleszteniük a dolgozók politikai és világnézeti állásfoglalását és általános műveltségének helyzetét. A fő figyelmet azokra kell fordítani, akik eddig kívül maradtak az ismeretterjesztés, a könyvtár és a különböző kulturális rendezvények hatósugarán, és az állami intézményeket sem veszik igénybe műveltségük fejlesztésére.

Rövidesen összeül az MSZMP VII. kongresszusa. A kongresszus és a második öt éves terv előkészítéséről kiadott irányelvek már eddig is széleskörű érdeklődést keltettek. A közlekedés és a szállítás nagyfokú fejlődés előtt áll: a második öt éves tervben csupán gépkocsialományunk 80—85 ezer teher-, és személyautóval és 5000 autóbusszal bővül. Tehát sokezer új dolgozó kerül szakmánkba, azaz szélesebb körre kell kiterjesztenünk kulturális nevelőmunkánkat is. A kongresszusi irányelvek művelődési fejezete megerősíti azt, amit az 1958-ban megjelent művelődéspolitikai irányelvek tűztek ki célul: továbbra is a vezető osztály, a munkásosztály művelődése az egyik legfőbb feladat. Ennek figyelembevételével gyümölcsözősükk tovább az elmúlt évben elért eredményeket.